

**Komentarz Socrates Investment S.A.
do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 marca 2015 r. (sygn. P 16/13)**

Wskazaniem postanowieniem Trybunał Konstytucyjny **umorzył postępowanie** w sprawie pytania prawnego Sądu Okręgowego w Warszawie dotyczącego zgodności § 2 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 lutego 2008 roku w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej („**Rozporządzenie**”) oraz art. 3 ust. 3, art. 5 ust. 1 i art. 8 ustawy z dnia 7 września 2007 roku o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego („**Ustawa Konsolidacyjna**”) z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku, a więc ze względów formalnych.

Orzeczenie to jednak ma istotną wartość dla wszystkich osób, które dochodzą swoich praw w pozwach przeciwko Skarbowi Państwa o odszkodowanie z tytułu nieekwiwalentnej zamiany akcji. W prowadzonych przez Socrates Investment S.A. sprawach, dowodzimy, że w umowach zamiany tzw. „mechanizm jednostronnej redukcji” liczby akcji spółek konsolidujących wydawanych w zamian za akcje spółek konsolidowanych, zastosowany został przez Skarb Państwa **bezprawnie**. Na tej podstawie żądamy odszkodowania, na zasadzie art. 417 Kodeksu cywilnego, lub też uznania, że zawarte umowy zamiany są sprzeczne z prawem i tym samym nieważne, w związku z czym powinno nastąpić rozliczenie na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Z tego punktu widzenia, niezmiernie ważne są stanowiska zajęte w postępowaniu przez Trybunałem Konstytucyjnym przez uczestników tego postępowania:

- 1) wprawdzie Prokurator Generalny przyjął, że zaskarżony przepis § 2 ust. 3 Rozporządzenia statuuje mechanizm jednostronnej redukcji, to jednak wskazał również, że przepis ten **narusza art. 92 ust. 1 Konstytucji, z powodu przekroczenia granic upoważnienia ustawowego**, a także **narusza art. 64 ust. 3 Konstytucji w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, z powodu wkroczenia w materię zastrzeżoną do regulacji ustawowej**,
- 2) Sejm natomiast wskazał wyraźnie, że mechanizmu jednostronnej redukcji **nie można wywieść** z zaskarżonych przepisów Ustawy Konsolidacyjnej (Stanowisko Sejmu, s. 45); podkreślił też, że mechanizmu jednostronnej redukcji **nie można też wywieść** z jakichkolwiek przepisów Rozporządzenia (Stanowisko Sejmu, s. 47); co więcej, Sejm stwierdził również, iż w Ustawie Konsolidacyjnej ustawodawca przyjmuje jako „co najmniej dyrektywę kierunkową” mechanizm dwustronnej redukcji (Stanowisko Sejmu, s. 46), a więc mechanizm nakazujący dokonanie zamiany na zasadzie ekwiwalentności.

Dodatkowo, w opinii Biura Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu z dnia 12 maja 2014 roku w przedmiocie zgodności Ustawy Konsolidacyjnej i Rozporządzenia z Konstytucją, sygn. BAS-WPTK-1213/13, wskazuje się, że stanowisko Sejmu w istocie **nie jest odległe od stanowiska strony związkowej, które określa wprowadzenie mechanizmu jednostronnej redukcji przez Ministra Skarbu Państwa jako bezprawne** (s. 5). Tym samym, w piśmie tym Sejm wyraźnie dostrzegł bezprawność postępowania Ministra Skarbu Państwa.

Wszystkie te elementy powinny wywrzeć istotny wpływ na toczące się obecnie postępowania przed sądami powszechnymi.

Choć sam Trybunał, ze względów formalnych, uchylił się od stwierdzenia niekonstytucyjności zaskarżonych przepisów Ustawy Konsolidacyjnej i Rozporządzenia, to jednak dał wyraz swojemu stanowisku w kwestii zasadności mechanizmu jednostronnej redukcji. Trybunał stwierdził:

1. *Mechanizm proporcjonalnej redukcji akcji spółki konsolidującej obejmowanych w zamian za akcje spółki konsolidowanej został zatem wprowadzony przez § 2 ust. 3 rozporządzenia z 19 lutego 2008 r. jako następstwo wprowadzenia przez art. 3 ust. 3 ustawy konsolidacyjnej limitu 15% liczby akcji objętych przez Skarb Państwa w spółce konsolidującej, które mogą zostać udostępnione w zamian za akcje spółek konsolidowanych. Oba te przepisy odnoszą mechanizm proporcjonalnej redukcji tylko do akcji spółki konsolidującej, w żaden sposób nie przesądzając dalszych losów akcji spółki konsolidowanej. Nie wynika z nich zatem kwestionowany przez pytający sąd mechanizm redukcji jednostronnej polegającej na udostępnieniu zredukowanej liczby akcji spółki konsolidującej w zamian za wszystkie – niepodlegające redukcji – akcje spółki konsolidowanej.*
2. *Ten element kwestionowanego mechanizmu pytający sąd wywodzi z art. 5 ust. 1 ustawy konsolidacyjnej, który formułuje wymóg złożenia przez osoby uprawnione zainteresowane zamianą akcji oświadczenia o zamiarze dokonania zamiany wszystkich posiadanych akcji spółki konsolidowanej.*

[podkreślenia dodane]

Jest to najważniejszy dla nas fragment postanowienia Trybunału, gdyż Trybunał wykluczył w nim możliwość wyprowadzenia mechanizmu jednostronnej redukcji z przepisów Rozporządzenia. Tym samym, wszystkie twierdzenia w tym zakresie, jakie do tej pory prezentował Minister Skarbu Państwa, zostały wykluczone z obrotu prawnego.

Marcin Juzoń
Prezes Zarządu